

Міністерство енергетики України
вул. Хрещатик, 30, м. Київ, 01601,
e-mail: inna.streltsova@mev.gov.ua

**Коментарі щодо проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України щодо імплементації законодавства
Європейського Союзу у сфері відновлюваних джерел енергії»**

Міжнародна благодійна організація "Екологія-Право-Людина" (надалі – ЕПЛ) – самоврядна, з міжнародним статусом, на добровільних засадах, благодійна організація, зареєстрована у 1994 році з метою здійснення благодійної діяльності, яка полягає у наданні допомоги фізичним і юридичним особам у захисті їхніх екологічних прав, захисті довкілля в інтересах суспільства, сприянні розвитку природоохоронної справи та розвитку еколого-правової освіти, науки та культури.

Вказаний законопроект не може бути прийнятий в частині спрощення дозвільних процедур та особливостей проведення екологічних оцінок проєктів розвитку відновлювальних джерел енергії та створення зон прискороного розвитку відновлювальних джерел енергії.

По перше, прийняття таких змін і повне їх копіювання в Україні є неможливим, адже відповідні директиви ЄС з відновлюваної енергетики 2018/2001 (RED II) та 2018/2001 (RED III) прийняті на підставі природоохоронного законодавства ЄС, яке в Україні не апроксимовано, зокрема це ключові Оселищна Директива та Пташина Директива. Наслідком цього, в Україні не легалізовані ні території Натура2000, чи хоча б території Смарагдової мережі, немає особливо охоронюваних територій та ділянок, які передбачені вказаними Директивами, не застосовується процедура Відповідної оцінки (Appropriate Assessment). За таких умов прийняття вказаного законопроекту з повним (і часто незрозумілим) копіюванням положень Директиви RED є передчасним та недопустимим. Через відсутність правового регулювання процедури Відповідної оцінки, буде неможливо провести таку оцінку для планів, які визначають зони прискороного розвитку відновлювальних джерел енергії, як цього вимагають чинні положення Директиви RED.

Також необґрунтовані зміни до Закону "Про оцінку впливу на довкілля" призведуть до нівелювання положень цієї оцінки, уникнення від обов'язку проведення ОВД для проєктів, що мають значний вплив на довкілля. Також положення законопроекту містять загрозу для територій та об'єктів природо-заповідного фонду України, оскільки не виключають ці території із земель, на яких можуть створюватися зони прискороного розвитку відновлювальних джерел енергії, і де не застосовується Закон "Про оцінку впливу на

довкілля”. Також плутанина в законопроекті стосується оцінок, яка має проводитися щодо проєктів відновлювальної енергетики, Міндовкіллям (а тепер Мінекономіки) та оцінки впливу на довкілля в транскордонному контексті.

Більш детальні коментарі щодо статей законопроекту, які стосуються внесення змін до Закону “Про ринок електричної енергії” :

Нова стаття 9¹⁰ Зони прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії

Дана стаття передбачає, що плани, які визначають зони прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії мають визначити земельні ділянки, на яких впровадження проєктів відновлювальних джерел енергії не матиме значного впливу на довкілля, та одночасно надавати пріоритет штучним та забудованим поверхням, звалищам, шахтам, штучним водоймам, ... та виключати території Смарагдової мережі, основні міграційні шляхи птахів та морських ссавців, а також інші території, визначені на основі карт чутливості біорізноманіття.

Отож, дані вимоги до зон прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії не включають об’єкти ПЗФ, які мають також бути виключені з земельних ділянок, на яких можуть бути створені такі зони. Виключення національних об’єктів ПЗФ порушує вимоги Директиви RED.

Стаття 9¹⁰ говорить про критерії заходів щодо пом’якшення наслідків зміни клімату в зонах прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії, які мають затверджуватися КМУ, проте директиви RED говорить про заходи пом’якшення, які мають базуватися на вимогах ст.6(2) та 12(1) Оселищної директиви та ст.5 Пташиної директиви, і ст.4(i)(a) Водної рамкової директиви. Тому, ці заходи мають стосуватися в першу чергу пом’якшення впливів на біорізноманіття, а не на зміну клімату чи пом’якшення наслідків зміни клімату. Важливо, що заходи з пом’якшення – не є компенсаційний заходами, а окремими заходами, які слід розробити для зон прискореного розвитку.

Основна мета картування територій як зон прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії полягає в визначенні територій, на яких можливі проєкти не будуть мати значного впливу на довкілля. Тому такі території, як Натура2000 (чи Смарагдова мережа), національні об’єкти ПЗФ, основні міграційні шляхи автоматично мають виключатися з переліку потенційних територій, де можуть бути створені зони прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії.

Стаття 14⁵ **Дозвільні процедури у зонах прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії** передбачає, що проєкти відновлювальної енергетики не підлягають оцінці впливу на довкілля на територіях Смарагдової мережі за умови дотримання встановлених критеріїв.

Проте таке формулювання суперечить ст.9¹⁰, яка вказує, що території Смарагдової мережі не можуть включатися до територій, що будуть входити до зон прискореного розвитку відновлювальних джерел енергії. Наявність Смарагдової мережі автоматично означає, плановані проєкти будуть мати значний вплив на довкілля.

Ч.7 ст. 14⁵ вводиться якусь незрозумілу оцінку проєктів відновлювальної енергетики, яку має проводити Міндовкілля (а тепер Мінекономіки), яка має проводитися можливо щодо проєктів, що можуть мати транскордонний вплив, або можливо щодо проєктів, які будуть

реалізовуватися на територіях Смарагдової мережі. Проте, не зрозуміло, яких саме випадків ця екологічна оцінка стосується і про яку саме оцінку йдеться, але ця оцінка має визначити проєкти відновлювальної енергетики, які можуть спричинити значні непередбачені негативні впливи на навколишнє середовище з урахуванням екологічної чутливості географічних зон їх розташування, які не були визначені при оцінці при розробленні плану(?) зон прискороного розвитку відновлювальних джерел енергії. Ця оцінка має також включати транскордонну оцінку проєктів відновлювальної енергетики. І правила такої оцінки мають затверджуватися КМУ. Проте такий вид додаткової "оцінки" не передбачено директивами RED. А правила щодо оцінки впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті затверджені Законом "Про оцінку впливу на довкілля", тому слід уточнити про яку процедуру оцінки транскордонного впливу йдеться в даній статті. Стаття 14¹⁰ говорить про **переважний суспільний інтерес проєктів відновлювальної енергетики**. Також в цій статті згадуються компенсаційні заходи щодо охорони довкілля, проте в інших статтях йдеться про компенсаційні заходи на зміну клімату. Проте положення директиви RED дає виключення із застосування даної презумпції, коли є чіткі докази значної, негативної та такої, що не можна пом'якшити, шкоди довкіл्लю. Такий статус проєктам надається в Європі лише після проведення Відповідної оцінки (Appropriate assessment), у відповідності з вимогами Оселищної директиви. Таким чином, таке формулювання щодо застосування статусу переважного суспільного інтересу для проєктів відновлювальної енергетики є неприйнятним та таким, що не відповідає вимогам європейського законодавства і не може бути застосованим в Україні.

На підставі викладеного, керуючись Конституцією України,

ПРОСИМО:

1. Врахувати дані правки та доопрацювати вказаний законопроект та виставити його на повторне громадське обговорення.

**З повагою,
виконавчий директор
МБО «Екологія-Право -Людина»**

Олена Кравченко

Виконавці:

Ольга Мелень-Забрамна,

Є.Алексеева,

Ю.Францішкевич-Вирста

Додаток — Таблиця зауважень.